

Warszawa, 18.12.2015 r.

Fundacja Rzecznik Praw Rodziców
Adres do korespondencji:
Ul. Dąbrowskiego 42/2
02-561 Warszawa
email: biuro@rzecznikrodzicow.pl

Sz. P. Marzena Machałek
Poseł na Sejm RP

Do wiadomości:
Sz. P. Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

Uwagi do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty
oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 106)

Szanowna Pani Poseł,

Składamy na Pani ręce jako przedstawiciela wnioskodawców projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw uwagi Fundacji Rzecznik Praw Rodziców na temat zaproponowanych rozwiązań prawnych.

Głównym założeniem przedstawionego projektu jest przywrócenie obowiązku szkolnego od 7 roku życia i pozostawienie rodzicom prawa wyboru ścieżki edukacyjnej dla dzieci 6-letnich: nauka w przedszkolu lub w I klasie. W projekcie wprowadzone zostały także przepisy przejściowe odnoszące się do roku szkolnego 2015/2016 oraz 2016/2017. Zakłada on, że dzieci urodzone w 2009 r., które realizują już obowiązek szkolny w roku szkolnym 2015/2016, mogą - na wniosek rodziców - kontynuować naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2016/2017. Uzasadnione jest to przez wnioskodawcę w następujący sposób: *"Ta regulacja jest zgodna z oczekiwaniami wielu rodziców i potrzebami dzieci, zwłaszcza uczęszczających do klas mieszanych, w którym uczą się zarówno dzieci 6- jak i 7-letnie. Jak wynika z opinii rodziców, młodsze dzieci mają problemy z koncentracją uwagi, nie nadążają z wypełnianiem poleceń wydawanych przez nauczyciela, potrzebują więcej czasu na wykonanie zadań. Proponowana zmiana pomoże w wyrównaniu szans edukacyjnych tych dzieci, które na starcie szkolnym natrafiły na problemy adaptacyjne i trudności z realizacją obowiązków szkolnych."*

Projekt ustawy wytycza dobry i pożądany społecznie kierunek zmian. Należy jednak zwrócić uwagę na obszary, w których proponowane zapisy są niewystarczające:

- 1) **Zabrakło rozwiązań dla dzieci urodzonych w I połowie roku 2008, które jako 6-latki obligatoryjnie rozpoczęły naukę w I klasie.** Rodzice tej grupy dzieci jako pierwsi ustawowo zostali pozbawieni możliwości wyboru między przedszkolem a pierwszą klasą. Wiele spośród tych dzieci boryka się z podobnymi trudnościami, jak przywołane powyżej dotyczące dzieci z rocznika 2009. Fundacja Rzecznik Praw Rodziców otrzymuje szereg sygnałów od rodziców w tej sprawie, m.in. udzielając porad w Telefonie Szkolnym. Dzieciom tym również należy umożliwić – na wniosek rodziców, o ile uznają to oni za celowe - odzyskanie roku potrzebnego do dorostania do stawianych im wymagań na danym etapie edukacyjnym, co w ich przypadku oznacza możliwość ponownego uczęszczania do klasy drugiej. Realizacja przepisów w niezmiennym kształcie niesie ryzyko pogłębienia problemów spowodowanych falstartem szkolnym w tej grupie. Ponadto, dzieci z I połowy roku 2008 znalazły się uprzednio w identycznej sytuacji prawnej jak rocznik 2009, dlatego brak analogicznego rozwiązania dla tej grupy jest nieuzasadniony i powoduje jej nierówne traktowanie. Z tych względów widzimy konieczność uzupełnienia przedstawionego projektu o zapisy:

Art.

1. Dzieci urodzone w I połowie 2008, które w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczają do klasy II szkoły podstawowej, na wniosek rodziców, złożony w terminie do dnia 31 marca 2016 r., mogą w roku szkolnym 2016/2017 kontynuować naukę w klasie II szkoły podstawowej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się do dyrektora szkoły podstawowej, do której dziecko uczęszcza.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, można złożyć także do dyrektora szkoły podstawowej innej niż wymieniona w ust. 2, powiadamiając dyrektora szkoły podstawowej, do której dziecko uczęszcza, o złożeniu wniosku. Jeżeli wniosek został złożony do:

1) dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka – dziecko jest przyjmowane z urzędu;

2) dyrektora publicznej szkoły podstawowej innej niż wymieniona w pkt 1 – stosuje się przepisy rozdziału 2a ustawy zmienianej w art. 1;

3) dyrektora niepublicznej szkoły podstawowej – stosuje się zasady przyjmowania uczniów do szkoły podstawowej ustalone w statucie szkoły zgodnie z art. 84 ustawy zmienianej w art. 1.

4. Dziecko, którego rodzice złożyli wniosek, o którym mowa w ust. 1, w roku szkolnym 2015/2016 kontynuuje naukę w klasie II szkoły podstawowej, z tym że w tym roku szkolnym nie podlega ono klasyfikacji rocznej i promowaniu do klasy III szkoły podstawowej oraz nie otrzymuje świadectwa szkolnego promocyjnego.

2) Zwracamy także uwagę na praktyczne aspekty zmian wprowadzanych przez ustawę, w szczególności na konieczność zapewnienia **realnej możliwości wyboru rodziców sześciolatek** między przedszkolem a I klasą.

Doświadczenia rodziców zwracających się po wsparcie Stowarzyszenia i Fundacji Rzecznik Praw Rodziców w ciągu 7 lat wprowadzania reformy obniżenia wieku szkolnego wskazują, że istniejące formalnie do 2014 roku prawo wyboru przedszkola dla sześciolatka w praktyce było w różny sposób ograniczane na poziomie samorządów. Przykładowo gminy przenosiły tzw. „zerówki” z przedszkoli do szkół, gdzie warunki odbiegały znacząco na niekorzyść od przedszkolnych lub organizowały zbyt mało oddziałów przedszkolnych w szkołach. W rezultacie rodzice często mieli co najwyżej wybór między I klasą w szkole rejonowej a źle zorganizowaną lub też odległą „zerówką” szkolną, np. w innej dzielnicy. Główne tego przyczyny mają charakter finansowy (na sześciolatka w I klasie gminy otrzymują subwencję oświatową, na sześciolatka w przedszkolu – kilkakrotnie mniejszą dotację). Obecne reakcje przedstawicieli części samorządów na zapowiedź wprowadzenia ustawy oraz informacje otrzymywane przez rodziców w przedszkolach potwierdzają, że rodzice nadal będą stawiani pod tego rodzaju presją ukierunkowaną na wysłanie sześciolatek do I klasy. Kluczowe dla realizacji projektowanej ustawy jest zapewnienie, że wybór rodziców będzie realny, a nie pozorny. Dlatego postulujemy wzmocnienie prawa sześciolatek do edukacji przedszkolnej przez odpowiednie zapisy ustawowe oraz mechanizmy pozaustawowe, które mogłyby być jeszcze wypracowane w toku konsultacji z zainteresowanymi środowiskami. Przykładowe możliwe rozwiązania to zapisanie prawa do kontynuowania edukacji przedszkolnej w tej placówce, w której dziecko ją rozpoczęło, a także zwiększenie środków finansowych przeznaczanych z budżetu państwa do samorządów na edukację dzieci sześciolatek uczęszczających do przedszkoli.

Wyrażamy nadzieję, że powyższe uwagi zostaną poddane analizie i zostaną uwzględnione w ostatecznym brzmieniu ustawy oraz na etapie jej realizacji.

Z poważaniem

Małgorzata Lusar
Członek Zarządu Fundacji